

Werkhoek: In de leer bij Engeström

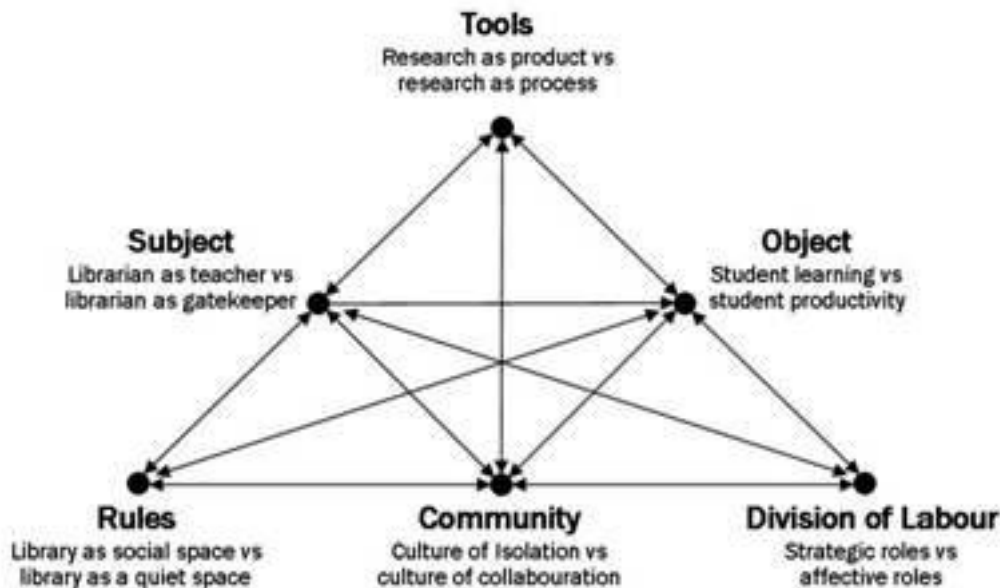
Chiel van der Veen

Inleiding

Bij het schrijven van het artikel 'Waarom een Ipad alleen niet genoeg is om tot leren te komen' in jaargang 11, nummer 3 van tijdschrift Zone, heb ik mij voor een belangrijk deel laten inspireren door een lezing van professor Yrjö Engeström. Op uitnodiging van de afdeling Onderwijswetenschappen en Theoretische Pedagogiek van de Vrije Universiteit Amsterdam, verzorgde Engeström op 24 jl. een facultair colloquium getiteld 'Rediscovering objects: Going beyond dialogism in learning and instruction'. Dit werkboek document is bedoeld voor de lezer die zich verder wil verdiepen in het werk van professor Engeström. Hiertoe zijn respectievelijk een korte biografie, literatuursuggesties, en de Engelstalige samenvatting van zijn hiervoor genoemde lezing opgenomen.

Engeström: Een korte biografie

Yrjö Engeström is professor in Adult Education en directeur van het Center for Research on Activity, Development and Learning (CRADLE), Universiteit van Helsinki. Al sinds de jaren '80 houdt Engeström zich bezig met het uitwerken en toepassen van de cultuur-historische activiteits theorie (waarvan Vygotskij de grondlegger is), voornamelijk binnen onderzoek naar leerprocessen in werkactiviteiten en organisaties. In de afgelopen decennia heeft Engeström ruim 300 publicaties op zijn naam gezet, waarvan velen in toonaangevende, internationale tijdschriften. Internationaal geniet hij een enorme populariteit, onder andere blijkend uit de vele citaties van zijn werk, het grote aantal lezingen op internationale bijeenkomsten, en zijn gastaanstellingen bij onder meer de University of California, de Kansai University in Osaka en de University of Warwick. Hij werd vooral bekend met zijn ideeën over activiteitssystemen en de daarmee samenhangende modellen (zie bijvoorbeeld figuur 1).

Figuur 1.
Engeström's

model waarin de structuur van een menselijk activiteitssysteem wordt weergegeven

Verder lezen

Onderstaand een aantal literatuursuggesties voor verdere verdieping in het werk van Yrjö Engeström.

Engeström, Y. (1987). *Learning by Expanding: An activity-theoretical approach to developmental research*. Helsinki: Orienta-Konsultit.

Engeström, Y., Miettinen, R., & Punamäki, R.L. (eds.) (1999). *Innovative learning in work teams: Analyzing cycles of knowledge creation in practice*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tuomi-Gröhn, T. & Engeström, Y. (eds.) (2003). *Between school and work: New perspective on transfer and boundary crossing*. Amsterdam: Pergamon.

- Engeström, Y. (2008). *From teams to knots: Activity-theoretical studies of collaboration and learning at work*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Engeström, Y. & Sannino, A. (2010). Studies of expansive learning: Foundations, findings and future challenges. *Educational Research Review*, 5(1), 1-24.
- Engeström, Y. & Sannino, A. (2012). Concept formation in the wild. *Mind, Culture, and Activity: An International Journal*, 19(3), 201-206.
- Engeström, Y. & Sannino, A. (2012). Whatever happened to process theories of learning? *Learning, Culture, and Social Interaction*, 1(1), 45-56.

Chiel van der Veen is promovendus en docent aan de afdeling Onderwijswetenschappen en Theoretische Pedagogiek, Vrije Universiteit Amsterdam

Rediscovering objects: Going beyond dialogism in learning and instruction

For a few years, we have witnessed a wave of attempts to build a theory of learning and instruction on the concepts of dialogue and communication. These attempts are often called 'dialogic pedagogy', 'dialogic education' or 'dialogic teaching'. These attempts are closely related to efforts of reconceptualizing learning and cognition on the basis of small group interaction or communication. Common to most of these efforts is that they see dialogue and communication as foundational and either tacitly disregard or openly criticize approaches which see learning and instruction primarily as object-oriented and instrument-mediated processes. These attempts typically do not contain serious discussions of the notion of object, or learning object. They are also only loosely, if at all, connected to serious theories of dialogue, such as those developed by Marková and Linell.

Drawing on Malinowski and Tomasello, I will argue that the origins of human communication and dialogue are in practical, object-oriented collaborative activities. Divorcing dialogue from object-oriented activity reduces learning to verbal interaction without practical consequences. If education is to have transformative impact on life, the objects of learning and teaching must be kept in the center of inquiry. I will critically examine prominent examples of recent dialogism and show that the neglect of object-orientation in their analyses has problematic and sometimes crippling consequences. One of these consequences is one-sided focusing on short-term sequences and situations of dialogical learning at the expense of long-term development of the object and the activity in which the learners are involved.

To go beyond dialogism, we need to open up and develop the concept of object of learning, or learning object. I will discuss Marton's notion of learning object in relation to the general concept of object developed within cultural-historical activity theory. In particular, I will examine how the quality of dialogue is shaped by gaps, collisions as well as possible negotiations and jointly achieved expansive hybridizations between the object of the instructor and the object of the learners. Here the notion of the third space developed by Gutiérrez is a useful starting point. I will expand on it with the help of the tripartite framework of coordination, cooperation and communication and the theory of expansive learning. Together these conceptual toolkits allow analyses of dialogue as an integral but not dominant aspect of object-oriented learning activity. I will demonstrate the use of these complementary frameworks with the help of empirical examples from education and formative interventions in work settings.